

de zware granietblokken der Hunnebedden zoowel als het fijnere steengruis vermocht aan te voeren naar ons vaderland? Welke reuzenhand was in de natuur werkzaam tot het verrichten van dien arbeid, waaraan ons land voor een groot gedeelte zijne wording te danken heeft?

Die vraag werd gesteld, toen op het eigenaardige van dezen bodem de opmerksaamheid gevestigd was. De geologen zochten rond over de oppervlakte der aarde, of er ook ergens soortgelijke verschijnselen voorkomen, en of er bij het tegenwoordig in de natuur werkzaam zijnd arbeidsvermogen ook aanwijzingen te ontdekken zijn, om de factoren te vinden, die het ontstaan van genoemde formaties verklaren.

Hoe eenvoudig schijnbaar ook samengesteld, hoe weinig bij oppervlakkige beschouwing door bijzonderheden in het oog vallend, is er toch bijna geen geologische formatie, welke meer moeielijkheden ter verklaring oplevert, dan die van de zand- en grintgronden met hunne zwerfsteenen en leemlagen. Toen de geologische wetenschap nog in hare kindsheid was, en men het ontstaan van alle verschijnselen in het relief der aardoppervlakte door hevige catastrophen trachtte te verklaren, stelde men zich een buitengewonen water-vloed voor, die door snellen stroom de steenen, het grint en het zand zou aangevoerd hebben, om het daar neer te leggen, waar het vermogen des strooms te zwak werd voor verder transport. De gewijde geschiedenis der Israëlieten, de mythen van Grieken en vele andere volken maken melding van dergelijken water-vloed, welke zich over de geheele wereld zou uitgestrekt hebben, en niets viel gemakkelijker dan de hypothese met dit godsdienstig verhaal te verbinden. Daardoor kwamen de geologen er toe, die aardlagen, welke wij van ons land beschreven, het *Diluvium* te noemen, een naam, waarmede speciaal de „Zondvloed” wordt aangeduid. En al werd in lateren tijd ingezien, dat de verklaring van het ontstaan der zand- en grintlagen met zwerfsteenen door een grooten water-vloed niet volkomen juist is, al moest deze hypothese voor een andere plaats maken, de naam *Diluvium* bleef voor die formatie behouden, ook al drukt de beteekenis des woords niet het ontstaan dier vorming uit. Ook wij zullen ons voor het gemak van dezen naam bedienen.

Dat het *Diluvium*, d. i. de aardvorming uit den diluvialen tijd, welke vooral in de Noord-Duitsche laagvlakte een groote uitgestrektheid heeft, en die in ons vaderland over 1338745 H.A. of ruim 40 pCt. van het geheel aan de oppervlakte komt, niet door een grooten water-vloed kan ontstaan zijn, bleek bij eenig nader onderzoek al spoedig. Hoewel het water bij hevigen golfslag en branding in staat is zware steenen der zeedijken te verplaatsen, levert de natuur toch nergens een voorbeeld, dat door stroomend water steenblokken als er in het *Diluvium* gevonden worden, over verren afstand vervoerd zijn. Daarom moet men voor dien arbeid een ander vervoermiddel in de natuur zoeken.

Ten oosten van het eiland New-Foundland bij de kust van Amerika, strekt zich in den Atlantischen Oceaan eene onderzeesche bank uit, de *New-Found-*